

Nemarnost – gaflet (Medina)

Hatib: dr. Ahmed ibn Talib ibn Abdulhamid

30. džumadel-uhra 1445. po Hidžri / 12. januar 2024.

Hvala Allahu, Onome Koji daje život i smrt, i Koji sve može. Sveta su Njegova imena i uzvišena su Njegova svojstva. Nema boga osim Njega, Mudrog i Sveobaviještenog. On je oživio srca Kur'anom, savjetom, mudrošću i dobrim djelom, a prepustio je onoga koji se okrene od istine njemu samom, pa živi u propasti, nemaru i samoobmani. Zahvaljujem svome Gospodaru na svim blagodatima i na velikoj dobroti.

Svjedočim da nema boga osim Allaha, Jedinog, Koji druga nema, Onoga Koji sve čuje i vidi, i svjedočim da je naš vjerovjesnik i prvak Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, Njegov poslanik, koji je došao s radosnom viješću i opomenom, koji je blistava svjetiljka. Allahu moj, smiluj se, spasi i blagoslovi Svoga roba i poslanika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, Njegovu časnu porodicu i ashabe, uzore svakom vjerniku koji je upućen u svoju vjeru.

Bojte se Allaha tako što ćete činiti svako djelo kojim je On zadovoljan i udaljavati se od svakog djela koje On prezire i ne prihvata. Bogobojaznost je sreća ovog svijeta i uspjeh onoga svijeta, vječni Džennet, pa blago se onome ko se bude čvrsto držao bogobojaznosti, a teško se onome ko se udalji od puta takvaluka i ne živi u skladu s principima bogobojaznosti.

O vjernici, popravite svoja srca onim što ih popravlja, i čuvajte ih od onoga što ih kvari, jer je srce kralj svih ostalih organa, kao što je rekao Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem: "Zaista u ljudskom tijelu ima jedan organ, kada je on zdrav, zdravo je cijelo tijelo, a kada je on bolestan, bolesno je cijelo tijelo, a taj organ je srce."

Jedna od najvećih i najopasnijih bolesti srca jeste gaflet – nemarnost, bezbrižnost, ravnodušnost. Potpuni gaflet je onaj koji je unesrećio nevjernike i licemjere, i on je

uzrok njihovog vječnog boravka u Vatri. Uzvišeni kaže: "Onima koji neće da vjeruju u Allahove dokaze Allah, sigurno, neće ukazati na Pravi put, i njih čeka patnja nesnosna. Usuđuju se da laži izmišljaju samo oni koji u Allahove riječi ne vjeruju, i oni su pravi lažljivci. Onoga koji zaniječe Allaha, nakon što je u Njega vjerovao – osim ako bude na to primoran, a srce mu ostane čvrsto u vjeri – čeka Allahova kazna. One kojima se nevjerstvo bude mililo stići će srdžba Allahova i njih čeka patnja velika, zato što više vole život na ovome nego na onome svijetu, a Allah neće ukazati na Pravi put onima koji neće da vjeruju. To su oni čija je srca i sluh i vid Allah zapečatio, i oni su zaista nemarni." (En-Nahl, 104–108)

S druge strane, gaflet muslimana ogleda se u zanemarivanju i ravnodušnosti prema činjenju nekih dobrih djela i poduzimanju onoga što mu donosi korist i čuva ga od zla, a posljedica toga je da gubi onoliko sevapa koliko gaflet upravlja njegovim postupcima, i trpi onoliko neugodnosti i zla koliko je propustio uzroka spasa i uspjeha. Uzvišeni kaže: "Za sve će biti posebni stepeni, prema tome kako su radili; da ih nagradi ili kazni za djela njihova – nepravda im se neće učiniti." (El-Ahkaf, 19) I kaže Uzvišeni: "... i da je čovjekovo samo ono što sām uradi, i da će se trud njegov, sigurno, iskazati, i da će prema njemu u potpunosti nagrađen ili kažnjen biti." (En-Nedžm, 39–41)

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, prenosi da je Allah rekao: "Uđite u Džennet Mojom milošću i podijelite je među sobom shodno svojim djelima."

Uzvišeni o kazni zbog ostavljanja uzroka spasa kaže: "Zar – kad vas je snašla nevolja koju ste vi njima dvostruko nanijeli, možete reći: 'Otkud sad ovo?!' Reci: 'To je od vas samih!' Allah, zaista, sve može." (Ali Imran, 165) I Uzvišeni kaže: "Kakva god vas bijeda zadesi, to je zbog grijehova koje ste zaradili, a On mnoge i oprosti." (Eš-Šura, 30)

Gaflet, nemar, podrazumijeva nepostojanje želje za činjenjem dobra, iz čistih pobuda, i prezir prema dobru, uz lišenost srca svjetlosti imana iz koje izvire korisno znanje i dobro djelo, i ovo je potpuni gaflet ili gaflet koji svog vlasnika vodi u propast, a to je

gaflet nevjernika i licemjera, od kojeg se čovjek može spasiti samo iskrenim pokajanjem i vraćanjem Allahu.

Kada čovjekom ovlada gaflet, jedino što on prati i slijedi jesu pretpostavke, prohtjevi duše, ono što mu njegov šejtan uljepša i što njegova strast voli. Zbog ove vrste gafleta Allah kažnjava nevjernike i licemjere i na ovom i budućem svijetu. Uzvišeni kaže: "Mi smo za Džehennem mnoge džine i ljude stvorili; oni srca imaju – a njima ne shvaćaju, oni oči imaju – a njima ne vide, oni uši imaju – a njima ne čuju; oni su kao stoka, čak i gori – oni su zaista nemarni." (El-A'raf, 179) I Uzvišeni kaže: "I pošto bismo ih nevolje oslobodili – do vremena do kojeg im je bilo određeno da je podnose, oni bi, odjednom, obećanje prekršili. Zato ih Mi kaznismo i u moru ih potopismo, jer su znamenja Naša poricali i prema njima ravnodušni bili." (El-A'raf, 135–136)

Propast tlačitelja, tiranina i nasilnika jasan je dokaz prema kojem su slijepi njihovi nasljednici i sljedbenici. Uzvišeni kaže: "I Musa reče: 'Gospodaru naš! Ti si dao faraonu i glavešinama njegovim bogatstva da u raskoši žive na ovome svijetu, pa oni, Gospodaru moj, zavode s puta Tvoga! Gospodaru naš, uništi bogatstva njihova i zapečati srca njihova, pa neka ne vjeruju dok ne dožive patnju nesusnu!' 'Uslišena je molba vašal', reče On, 'a vas dvojica na Pravome putu ostanite i nikako se za neznalicama ne povodite!' I Mi prevedosmo preko mora sinove Israilove, a za petama su im bili faraon i vojnici njegovi progoneći ih ni krive ni dužne. A on, kad se počeo daviti, uzviknu: 'Ja vjerujem da nema boga osim Onoga u Kojeg vjeruju sinovi Israilovi i ja se pokoravam!' 'Zar sada, a prije si neposlušan bio i razdor sijao?! Danas ćemo izbaviti samo tijelo tvoje da bi bio poučan primjer onima poslije tebe', ali mnogi ljudi su ravnodušni prema Našim poukama." (Junus, 88–92)

Uzvišeni za licemjere kaže: "Glui, nijemi i slijepi – oni ništa ne shvaćaju!" (El-Bekara, 171) I Uzvišeni kaže: "I spomeni ih na Dan tuge kada će biti s polaganjem računa završeno, a oni su ravnodušni bili i nisu vjerovali." (Merjem, 39)

Kako će se, samo, nemarni ljudi žestoko kajati na Sudnjem danu! Ebu Seid el-Hudri, radijallahu anhu, prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Kada stanovnici Dženneta uđu u Džennet i stanovnici Vatre uđu u Vatru, bit će

dovedena smrt u obliku crno-bijelog ovna, pa će glasnik pozvati: 'O stanovnici Dženneta!', a oni će podići glave i pogledati. Glasnik će ih upitati: 'Znate li šta je ovo?' 'Znamo, to je smrt', reći će, jer su je svi već vidjeli. Zatim će glasnik pozvati: 'O stanovnici Vatre!', a oni će podići glave i pogledati. Glasnik će ih upitati: 'Znate li šta je ovo?' 'Znamo, to je smrt', reći će, jer su je svi već vidjeli. Nakon toga, smrt će biti preklana između Dženneta i Vatre, pa će biti rečeno: 'O stanovnici Dženneta, od sada je vječnost bez umiranja! O stanovnici Vatre, od sada je vječnost bez umiranja!'" Tada je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, proučio ajet: "I spomeni ih na Dan tuge kada će biti s polaganjem računa završeno, a oni su ravnodušni bili i nisu vjerovali." (Merjem, 39)

U nekim verzijama ovog hadisa stoji: "Da Allah, džellešānuhu, stanovnicima Dženneta nije propisao vječni život, umrli bi od prevelike radosti, i da stanovnicima Vatre nije propisao vječni život, presvisnuli bi od prevelike tuge i kajanja." Riječi Uzvišenog: "... a oni su ravnodušni" (Merjem, 39) znače da su ravnodušni na dunjaluku, jer će na ahiretu biti skinuta koprena s njihovih očiju, i više neće biti sljepila. Uzvišeni kaže: "Smrtne muke će zbilja doći – to je nešto od čega ne možeš pobjeći i u rog će se puhnuti – to je Dan kojim se prijeti – i svako će doći, a s njim i vodič i svjedok. "Ti nisi mario za ovo, pa smo ti skinuli koprenu tvoju, danas ti je oštar vid." (Kaf, 19–22) I Uzvišeni kaže: "... i ne slušaj onoga čije smo srce nehajnim prema Nama ostavili, koji strast svoju slijedi i čiji su postupci daleko od razboritosti." (El-Kehf, 28)

Nemar, ravnodušnost veliko je zlo i opasnost za muslimana, vodi ga ka propasti i zatvara pred njim vrata dobra. Štetnosti nemara su mnogobrojne. Uzvišeni kaže: "I ne budite kao oni koji su zaboravili Allaha, pa je On učinio da sami sebe zaborave; to su pravi grešnici." (El-Hašr, 19) I Uzvišeni kaže: "... zaboravljaju Allaha, pa je i On njih zaboravio. Licemjeri su zaista pravi nevjernici." (Et-Tevba, 67) I Uzvišeni kaže: "I spominji Gospodara svoga ujutro i navečer u sebi, ponizno i sa strahopoštovanjem i ne podižući jako glas, i ne budi bezbrižan." (El-A'raf, 205)

Nemarnost prema imanu i potpunom tevhidu, monoteizmu, i onom obaveznom i onom pohvalnom, navodi muslimana da čini djela koja poništavaju tevhid – vjerovanje u jednog Boga, ili ga "okrnjuju", kao što kaže Uzvišeni: "Većina ovih ne vjeruje u Allaha, nego druge Njemu smatra ravnim." (Jusuf, 106)

Nemarnost prema učenju propisa o namazu i njegovim sastavnim dijelovima i obaveznim radnjama uzrok je nepotpunog ili neispravnog obavljanja namaza. U tom kontekstu u hadisu se navodi da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, vidio čovjeka kako brzo obavlja namaz, i kada mu je taj čovjek prišao i nazvao selam, nakon namaza, Poslanik mu je rekao: "Vrati se i ponovo klanjaj, jer ti nisi klanjao!" To se ponovilo tri puta, a onda ga je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, podučio smirenosti u obavljanju namaskih radnji.

Nemarnost i nerazmišljanje o namazu u džematu dovodi do njegovog propuštanja. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: "Najteži namazi za licemjere su jacija i sabah, a da znaju kolika je njihova vrijednost, došli bi u džamiju makar pužući."

Nemarnost i ravnodušnost prema nagradi za zekat i kazni za njegovo neizvršenje dovodi do zapostavljanja ove vjerske dužnosti. U hadisu se kaže: "Nema nijednog vlasnika imetka, koji ne daje zekat na njega, a da mu taj imetak neće na Sudnjem danu doći u obliku zmije, uhvatiti ga za vilice, ubrizgati u njih otrov i reći mu: 'Ja sam tvoje blago, ja sam tvoj imetak.'"

Nemarnost i ravnodušnost čovjeka prema pravima njegovih roditelja, nemarnost muškaraca prema svojoj porodici i nemarnost žene prema svojoj ženstvenosti, sprečava ih da uđu u Džennet. Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, kaže: "Troje neće ući u Džennet: onaj koji je neposlušan svojim roditeljima, neljubomorna osoba i žena koja oponaša muškarce."

Nemarnost i ravnodušnost prema kazni za prekidanje rodbinske veze dovodi do činjenja tog grijeha i ispunjenja Poslanikove prijetnje: "U Džennet neće ući onaj koji kida rodbinske veze."

Nemarnost i ravnodušnost prema kazni za nepravdu dovodi do umnožavanja nepravde na Zemlji, prolijevanja nedužne krvi, otimanja tuđeg imetka, povrede časti, rušenja gradova, uništenja usjeva i stoke, širenja straha, što ima za posljedicu spuštanje kazne na zulumčara, kao što kaže Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem: "Allah daje vremena nasilniku, a kada hoće da ga kazni, ne može Mu umaći", a zatim je proučio ajet: "Eto, tako Gospodar tvoj kažnjava kad kažnjava sela i gradove koji su nasilje činili. Kažnjavanje Njegovo je zaista bolno i strašno." (Hud, 102)

Vrhunac nemarnosti zulumčara ogleda se u tome da misli da njegov Gospodar ne zna za njega i za ono što radi. Uzvišeni kaže: "A ti nikako ne misli da Allah ne motri na ono što rade nevjernici! On im samo pušta do Dana kada će im oči ostati otvorene, i kada će žureći uzdignutih glava, netremice gledati; a srca će im prazna biti. Ti opominji ljude Danom kada će im kazna doći, kada će oni koji su se ogriješili prema sebi – govoriti: 'Gospodaru naš, ostavi nas još samo kratko vrijeme, odazvat ćemo se pozivu Tvome i slijedit ćemo poslanike!' – 'A zar se prije niste zaklinjali da nećete na onaj svijet? I nastanili ste se bili u kućama onih koji su se prema sebi ogriješili, a bilo vam je poznato kako smo s njima postupili, i primjere smo vam navodili.' I oni lukavstva svoja pletu, a Allah zna za lukavstva njihova, samo što lukavstva njihova ne mogu brda pokrenuti. Nemoj ni pomisliti da Allah neće održati obećanje Svoje poslanicima Svojim – Allah je, uistinu, silan i strog – na Dan kada Zemlja bude zamijenjena drugom zemljom, a i nebesa, i kad svi izađu pred Allaha Jedinoga i Svemoćnog. Toga dana ćeš vidjeti grešnike povezane u zajedničke okove; košulje će im od katrana biti, a vatra će lica njihova obavijati – da Allah kazni svakoga prema zasluži – Allah će zaista brzo račun svidjeti. Ovo je obznana ljudima i da njome budu opomenuti i da znaju da je samo On jedan Bog, i da razumom obdareni prime pouku!" (Ibrahim, 42–52)

Znajte da je nemarnost ključ svakog zla, a musliman je zbog nemarnosti lišen mnogih nagrada i svaki nedostatak mu dolazi preko nje. Spasiti se od nemarnosti, to je sreća, udaljiti se od nemarnosti, to je napredak u ibadetu, biti oprezan prema nemarnosti, to je zaštita od kazni na ovom svijetu i postizanje užitka nakon smrti.

Čovjek se može oduprijeti nemarnosti i spasiti se od nje samo ako se bude držao podalje od njenih uzroka i ako se ne bude priklanjao ovome svijetu, koji čovjeka zavarava u pogledu ahireta. Ono što muslimanu pomaže da izbjegne nemarnost jeste klanjanje namaza u džematu, ponizno i prisutnog srca. Namaz oživljuje i održava ljudsko srce u životu, zbog uzvišenih značenja koje sadrži. Uzvišeni kaže: "Zato se samo Meni klanjaj i molitvu obavlja – da bih ti uvijek na umu bio!" (Taha, 14)

Također, čovjeka od nemarnosti spašava spominjanje Allaha u svakoj situaciji. Zikr oživljava srca, tjera šejtana, čisti dušu, jača tijelo za pokornost, budi iz sna zaborava, a njegov kontinuitet štiti čovjeka od grijeha. Ebu Musa, radijallahu anhu, prenosi da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "Primjer onoga koji spominje svog Gospodara i onoga koji Ga ne spominje je kao primjer živog i mrtvog."

Od nemarnosti još čuva:

– učenje Kur'ana, koji sadrži čuda, budi ambicije, liječi srca, podstiče na svako dobro i odvraća od svakog zla. Uzvišeni kaže: "Mi objavljujemo u Kur'anu ono što je lijek i milost vjernicima, a nevjernicima on samo povećava propast" (El-Isra, 82);

– druženje s učenim i dobrim ljudima, jer oni nas podsjećaju na Allaha i podučavaju Njegovim propisima. Uzvišeni kaže: "Budi čvrsto uz one koji se Gospodaru svome mole ujutro i navečer u želji da naklonost Njegovu zasluže, i ne skidaj očiju svojih s njih iz želje za sjajem u životu na ovome svijetu, i ne slušaj onoga čije smo srce nehajnim prema Nama ostavili, koji strast svoju slijedi i čiji su postupci daleko od razboritosti" (El-Kehf, 28);

– udaljavanje od mjesta zabave i grijeha i od lošeg društva. Uzvišeni kaže: "On vam je već u Knjizi objavio: kad čujete da Allahove riječi poriču i da im se izruguju, ne sjedite s onima koji to čine dok ne stupe u drugi razgovor, inače, bit ćete kao i oni. Allah će, sigurno, zajedno sastaviti u Džehennemu licemjere i nevjernike" (En-Nisa, 140);

- spoznaja bezvrijednosti ovoga svijeta i njegove prolaznosti, i nezavaravanje njime i njegovim ukrasima u odnosu na ahiret; to je ono što je većinu ljudi odvratilo od onoga svijeta i navelo ih da slijede svoje strasti;
- izbjegavanje grijeha i nepokornosti Allahu, jer je svaki grijeh koji čovjek učini uzrokovan nemarnošću. Uzvišeni kaže: "Oni koji se Allaha boje, čim ih sablazan šejtanska dodirne, sjete se, i odjednom dođu sebi, dok prijatelje šejtanove šejtani podržavaju u zabludi i oni ne dolaze sebi" (El-A'raf, 201–202).

A, čovjeka od nemarnosti čuvaju i druge stvari.

Donosite salavate na Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, podarenu milost i nepresušnu blagodat, to vam je naredba od vašeg Gospodara, Koji je objavio: "Allah i meleki Njegovi blagosiljaju Vjerovjesnika. O vjernici, blagosiljajte ga i vi i šaljte mu pozdrav!" (El-Ahzab, 56)

Allah podario blagoslov meni i vama u časnom Kur'anu, i okoristio mene i vas njegovim ajetima i mudrom opomenom. Rekoh ovo i od Allaha Uzvišenog tražim oprost za sebe, vas i sve muslimane od svakog grijeha, a tražite i vi, On mnogo prašta i milostiv je.

